

Az érzelmi élet zavarai

Szily Erika

2020. 09. 29.

Az érzelmek (emóciók)

- Valóság elemeihez való szubjektív viszony
- Alapérzelmek (öröm, harag, szomorúság...)
 - 1. döntési szint: van-e jel?
 - 2. döntési szint: fontos-e?
 - 3. döntési szint: pozitív v. negatív? (appetens vagy averzív - fight or flight - viselkedés)
- Komplex szociális érzelmek (bűntudat, féltékenység, elégedettség...)

Az érzelmek (emóciók)

■ Érzelemkeletkezés elméletei

- Charles Darwin
- James – Lange-féle perifériás elmélet
- Kognitív elméletek (pl. Schachter és Singer)
- Modern érzelemelméletek (dimenzionális modellek, diszkrét érzelem modellek...)

■ Neurobiológia

- Limbikus rendszer
 - pl. hippocampus, amygdala, insula
- Prefrontális cortex
 - ACC, OFC, dPFC
- Szerotonin

Az érzelmek (emóciók)

- **Érzelmi reakció komponensei**
- Szubjektív komponens – az érzelmi élmény átélésének tudatossá válása;
- Kognitív komponens – részben az ingerek jelentőségének értékelése, részben a figyelmi preferenciák módosulása, emlékezeti felidézés és a további döntéshozatal előkészítése;
- Éberség (arousal) változása;
- Vegetatív változások, amelyek az autonóm idegrendszer és a neurohormonális rendszer által mediáltak;
- Motoros komponens – mimika, pantomimika, verbális folyamatok, prozódia;
- Motivációs állapot, cselekvéskészség megváltozása.

Kóros érzelmi állapotok

- **Érzelmi reakció intenzitásának zavarai**
 - Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása
 - Kóros negatív tónusú állapotok
 - Kóros pozitív tónusú állapotok
 - Érzelmi reakció intenzitásának csökkenése
- **Érzelmi reakciók minőségi zavarai**
 - Hangulat zavarai
 - Közérzet zavarai

Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása: Kóros negatív tónusú állapotok

■ Szorongás

■ Lefolyás, típusok

- Szituatív, nem kóros, sőt
- GAD, fóbiák, pánik, PTSD, OCD
- Egyéb pszichiátriai betegségek tünete (pl. depressziós epizód, pszichózis)

■ Tünetek

- Szubjektív
- Vegetatív
- Viselkedéses

Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása: Kóros negatív tónusú állapotok

■ Agresszió

- Fenyegető ingerre adott válasz
- Szociálisan szabályozott
- Impulzuskontroll zavarai; Ringel-f. preszuicidális triász; explozív reakció; acting out
- Pszichózis, mánia, szerhatás (!!!), stb.

■ Egyéb kóros állapotok

- Kóros érzelmi igénybevehetőség
- Affektus-augmentáció

Érzelmi reakció intenzitásának fokozódása: Kóros pozitív tónusú állapotok

- Fokozott érzelmi reakciók – általában a hangulat emelkedésével együtt
- Extasis, furor maniacus
 - Mánia
 - Epilepsziás aura, egyes pszichózisok
 - Szerhatás,
 - Organikus eltérések

Érzelmi reakció intenzitásának csökkenése

- **Apathia, közöny**

- Autizmus, ment. ret., depresszió, demencia

- **Érzelmi elsivárosodás**

- Szkizofrénia negatív tünete

- **Érzelmi gátoltság – lethargia, stupor**

- Depressziós kórképek

- **Emocionális parkinsonismus**

- Típusos antipszichotikumok

- **Alkoholos személyiségváltozás**

Érzelmi reakciók minőségi zavarai

- Szocializáció – személyiség fejlődése – adekvát, kornak megfelelő érzelmi reakciók
 - Infantilizmus
- Regresszió, Ganser-tünetcsoport
- Ambivalencia
 - Borderline sz. z.
- Emocionális inkontinencia
 - Organikus károsodások
- Inadekvát érzelmi reakciók
 - Pl. pszichózisok

Hangulat zavarai

- Dysthymia – Hangulatzavarok, egyéb betegségek
 - (melancholia, stupor)
- Hyperthymia – Mániás epizód
- Parathymia – Pszichózisok

Közérzet zavarai

- Dysphoria
- Euphoria

Köszönöm a
figyelmet!
